

Dosarul nr. 2ra-403/22
2-19080564-01-2ra-05042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Băbălău)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, V. Mihaila, Iu. Cotruță)

DECIZIE

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Ignat Proseniuc, reprezentat de avocatul Valentina Hriplivaia,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Aquatrade” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Prosalex-Prim” și Ignat Proseniuc cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 28 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Ignat Proseniuc, reprezentat de avocatul Valentina Hriplivaia și a fost menținută hotărârea din 09 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 30 martie 2017, SRL „Aquatrade” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Prosalex-Prim” și Alexandr Proseniuc cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 09 septembrie 2015, între SRL „Aquatrade” CC și SRL „Prosalex-Prim” a fost încheiat contractul de comodat nr. CM-257BA/15 cu privire la oferirea în folosință pe o perioadă determinată de 24 de luni a utilajului pentru răcirea și încălzirea apei îmbuteliate (culer) frigorific de model WBF1000BLUE, valoarea căruia constituia 4500 de lei. Totodată, i s-a oferit în folosință și butelii de 19 litri, valoarea căroră era de 110 lei butelia, în total suma de 860 de lei conform actului de predare-primire din 10 martie 2017.

A menționat că la 17 martie 2016, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare cu livrare a apei îmbuteliate „OM” nr. CM-313-16.

Reclamanta a subliniat că, conform pct. 6.8 din contractul de comodat și pct. 5.5 din contractul de vânzare-cumpărare, administratorul SRL „Prosalex-Prim” a garantat ca fidejutor executarea prevederilor contractuale.

SRL „Aquatrade” a susținut că la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, datoria SRL „Prosalex Prim” conform facturilor fiscale constituia 11953,46 de lei.

Reclamanta consideră că, în temeiul art. 602 alin. (1) din Codul civil și al pct. 5.2 din contractul nr. CM-313/16 din 17 martie 2016, potrivit căruia cumpărătorul plătește vânzătorului o penalitate în mărime de 0,5 % din suma neachitată în termen pentru fiecare zi de întârziere, pârâții sunt obligați să achite suma de 10758 de lei cu titlu de penalitate, pentru 180 de zile de întârziere.

A mai indicat că, conform pct. 6.5 al contractului de comodat nr. 257BA/15 din 09 septembrie 2015, pentru refuz sau întârziere de restituire a utilajului, comodatarul va achita o penalitate în mărime de 20% pentru fiecare zi de întârziere. Astfel, SRL „Prosalex-Prim” este obligată să achite și suma de 4500 de lei pentru 5 zile.

SRL „Aquatrade” a solicitat încasarea în mod solidar din contul SRL „Prosalex-Prim” și al lui Proseniuc Alexandr a datoriei restante în mărime de 11953,46 lei, a penalității în mărime de 10758 lei conform pct. 5.2 din contractul nr. CM-313/16 din 17 martie 2016, a contravalorii culerului de model WBF1000BLUE nerestituit, în mărime de 4500 lei, a penalității pentru refuzul de restituire a utilajului în termen, în mărime de 4500 lei conform pct. 6.5 din contractul de comodat nr. 257BA/15 din 09 septembrie 2015, a contravaloarea buteliilor de 19 litri, nerestituite, în sumă totală de 860 de lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 951,33 de lei cu titlu de taxă de stat și 6000 de lei – cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea din 02 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, admisă acțiunea a fost admisă integral și s-a încasat, în mod solidar, de la SRL „Prosalex-Prim” și Proseniuc Alexandr în beneficiul SRL „Aquatrade” datoria și penalitatea contractuală, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. CM-313/16 din 17 martie 2016 și contractului de comodat nr. 257-BA/15 din 09 septembrie 2015, în sumă totală de 32 571,46 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 6977 de lei, în total 39 548,46 de lei.

Prin decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Proseniuc Alexandr, inclusiv din alte motive și a fost casată integral hotărârea din 02 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

La 23 mai 2019 SRL „Aquatrade”, reprezentată de avocatul Denis Staruș, a depus cerere privind încetarea procesului civil pe capătul de cerere depus împotriva lui Alexandr Proseniuc și atragerea în proces în calitate de copârât solidar pe Ignat Proseniuc, administratorul SRL „Prosalex-Prim” (f.d. 219, volumul).

În ședința de judecată din 27 iunie 2019, SRL „Aquatrade”, reprezentată de avocatul Denis Staruș, a depus cerere de chemare în judecată concretizată, indicând în calitate de pârâți SRL „Prosalex-Prim” și Ignat Proseniuc, prin care a solicitat încasarea

în mod solidar din contul SRL „Prosalex-Prim” și al lui Ignat Proseniuc a datoriei restante în mărime de 11953,46 lei, a penalității în mărime de 10758 lei conform pct. 5.2 din contractul nr. CM-313/16 din 17 martie 2016, a contravalorii culerului de model WBF1000BLUE nerestituit, în mărime de 4500 lei, a penalității pentru refuzul de restituire a utilajului în termen, în mărime de 4500 lei conform pct. 6.5 din contractul de comodat nr. 257BA/15 din 09 septembrie 2015, a contravaloarea buteliilor de 19 litri, nerestituite, în sumă totală de 860 de lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 951,33 de lei cu titlu de taxă de stat și 6000 de lei – cheltuieli de asistență juridică (f.d. 203-206, volumul I).

Prin încheierea din 16 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admis renunțul reclamantului SRL „Aquatrade”, reprezentat de avocatul Denis Staruș, la acțiune în partea ce ține de pretențiile înaintate față de Alexandr Proseniuc și a fost încetat procesul în cauza civilă, la acțiunea depusă de SRL „Aquatrade” împotriva SRL „Prosalex-Prim”, Alexandr Proseniuc și Ignat Proseniuc privind încasarea datoriei, în partea ce ține de pretențiile înaintate față de Alexandr Proseniuc.

Prin hotărârea din 09 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea depusă de SRL „Aquatrade” și s-a încasat, în mod solidar, din contul SRL „Prosalex-Prim” și al lui Ignat Proseniuc în beneficiul SRL „Aquatrade”: datoria restantă în mărime de 11953,46 de lei, penalitatea în mărime de 10758 de lei, datoria privind contravaloarea produsului în mărime de 4500 de lei, penalitatea redusă pentru nerestituirea utilajului în mărime de 1000 de lei, datoria restantă privind contravaloarea buteliilor în mărime de 860 de lei, cheltuielile de judecată privind taxa de stat în mărime de 872,13 lei, proporțional acțiunii admise, precum și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6000 de lei.

La 09 ianuarie 2020 Ignat Proseniuc, reprezentat de avocatul Valentina Hriplivaia, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 09 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 28 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ignat Proseniuc, reprezentat de avocatul Valentina Hriplivaia și a fost menținută hotărârea din 09 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 23 februarie 2022 Ignat Proseniuc, reprezentat de avocatul Valentina Hriplivaia, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că hotărârile instanțelor ierarhic inferioare sunt neîntemeiate și emise cu încălcarea normelor de drept procedural și a normelor de drept material.

Reprezentantul recurentului a indicat că, în privința lui Ignat Proseniuc au fost încălcate drepturile procedurale prevăzute de art. 56 din Codul de procedură civilă, fiind lipsit de posibilitatea de a-și apăra drepturile încălcate, precum și de dreptul de a invoca tardivitatea acțiunii înaintate împotriva sa.

În acest sens, avocatul Valentina Hriplivaia a menționat că, cauza civilă a fost examinată de către prima instanță în lipsa lui Ignat Proseniuc, existând o incertitudine referitor la exercitarea de către instanța de judecată a obligației de a comunica participanților la proces data ședinței de judecată, care nu a fost publicată pe pagina web a Judecătoriei Chișinău.

A comunicat că instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului precum că instanța de fond a examinat cauza în lipsa lui Ignat Proseniuc și reprezentantul acestuia.

Reprezentatul recurentului a relevat că la 30 martie 2017, SRL „Aquatrade” a depus cererea de chemare în judecată împotriva SRL „Prosalex-Prim” și Proseniuc Alexandr. Ulterior, la 23 mai 2019, SRL „Aquatrade” a depus o cerere prin care a solicitat instanței de judecată de a înceta procesul civil pe capătul de cerere înaintat împotriva lui Alexandr Proseniuc, cu atragerea în proces în calitate de copârât solidar pe Ignat Proseniuc, acțiunea fiind concretizată. Însă, intimata SRL „Aquatrade”, după concretizare, nu a expediat somație în adresa recurentului.

A invocat că, nu pot fi reținute argumentele instanței de apel precum că SRL „Prosalex-Prim” nu și-a onorat obligațiile contractuale, or, prin somația nr. 709/16-e din 28 octombrie 2016, adresată debitorului, care a fost recepționată la 02 noiembrie 2016, creditorul SRL „Aquatrade” a solicitat executarea obligației în mod benevol de către SRL „Prosalex Prim” și Alexandr Proseniuc și nu de la Ignat Proseniuc, care a fost atras în proces abia la data de 23 mai 2019.

Reprezentantul recurentului a mai susținut că semnătura de pe contractul de comodat nr. 257/BA/15 și contractul de vânzare-cumpărare nr. CM-313/16 nu aparține recurentului, or, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 360, 361 din 16 martie 2021, semnătura de la numele Proseniuc Ignat, plasată la rubrica „Director” pe contractul de vânzare-cumpărare cu nr. CM-313/16, încheiat între SRL „Aquatrade” și SRL „Prosalex-Prim” și semnătura de la numele Proseniuc Ignat, plasată la rubrica „Director” pe contractul de comodat cu nr. 257/BA/15, au fost executate, probabil, nu de către numitul Proseniuc Ignat, mostrele de semnături și scris ale căruia au fost prezentate pentru comparație, ci de către alte persoane prin depunerea propriilor semnături la rubricile documentelor respective.

A afirmat că, concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la 20 decembrie 2021 la adresa poștală a recurentului Proseniuc Ignat, potrivit scrisorii de însoțire nr. 19336 (f.d. 164, volumul II). În cererea de recurs s-a indicat că Proseniuc Ignat a recepționat copia deciziei contestate la 24 decembrie 2021, fiind anexată copia plicului expediat de Curtea de Apel Chișinău pe care este aplicată ștampila ÎS „Poșta Moldovei” cu data de 24 decembrie 2021 (f.d. 176, volumul II).

Astfel, recursul declarat la 23 februarie 2022 este în termen.

Prin notificarea din 06 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa SRL „Aquatrade” și SRL „Prosalex Prim” copia recursului, înștiințându-i despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 179, 181-183, volumul II).

La 14 aprilie 2022 SRL „Aquatrade”, reprezentată de avocatul Denis Staruș, a depus referință, prin care a solicitat de a considera recursul ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 01 iunie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din materialele dosarului rezultă că la 09 septembrie 2015, SRL „Aquatrade” și SRL „Prosalex-Prim” au încheiat contractul de comodat nr. 257-BA/15, prin care SRL „Aquatrade” a transmis în folosință temporară echipamentul de apă, iar SRL „Prosalex Prim” s-a obligat să achiziționeze o cantitate minimă de apă și produse însoțitoare, valoarea echipamentului transmis în comodat fiind de 4500 lei. Termenul de utilizare a bunului a fost stabilit până la 09 septembrie 2017 (f.d. 10-13, volumul I).

La 17 martie 2016, părțile au încheiat contractul de vânzare cumpărare nr. C-M-313/16, prin care vânzătorul s-a obligat să furnizeze mărfuri alimentare/nealimentare conform comenzii în condiții expuse în contract, iar, cumpărătorul – să recepționeze și să achite mărfurile în termenele stabilite, conform comenzii depuse (f.d. 14-17, volumul I).

Potrivit pct. 3.4 din contractul de vânzare-cumpărare din 17 martie 2016, marfa se consideră predată și preluată/primită după cantitate și calitate în baza facturii fiscale, completată în modul stabilit, semnată și parafată de reprezentanții ambelor părți (cele ce predă și cele ce primește marfa), precum și cu anexarea documentelor de calitate (certificate de conformitate și calitate). Din acest moment dreptul de proprietate și riscul pieririi sau deteriorării fortuite a bunului este transmis Cumpărătorului.

Conform pct. 6.8 din contractul de comodat și pct. 5.5 din contractul de vânzare-cumpărare, administratorul SRL „Prosalex Prim” a garantat ca fidejutor executarea prevederilor contractuale.

Prin somația nr. 709/16-e din 28 octombrie 2016, din motivul neonorării obligațiilor contractuale de achitare a mărfii, SRL „Aquatrade” a solicitat SRL „Prosalex-Prim” executarea obligațiilor în mod benevol, cu achitarea datoriei în mărime de 6608,16 lei în termen de 5 zile din data primirii somației. Deși a recepționat somația la

02 noiembrie 2016, totuși, SRL „Prosalex-Prim” nu a stins datoria acumulată (f.d. 20-21, volumul I).

SRL „Aquatrade” a expediat pretenție și în adresa directorului Proseniuc Ignat, recepționată la 24 mai 2019 (f.d. 241, volumul I).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, SRL „Aquatrade” a solicitat încasarea în mod solidar din contul SRL „Prosalex-Prim” și al lui Ignat Proseniuc a datoriei restante în mărime de 11953,46 lei, a penalității în mărime de 10758 lei conform pct. 5.2 din contractul nr. CM-313/16 din 17 martie 2016, a contravalorii culerului de model WBF1000BLUE nerestituit, în mărime de 4500 lei, a penalității pentru refuzul de restituire a utilajului în termen, în mărime de 4500 lei conform pct. 6.5 din contractul de comodat nr. 257BA/15 din 09 septembrie 2015, a contravaloarea buteliilor de 19 litri, nerestituite, în sumă totală de 860 de lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 951,33 de lei cu titlu de taxă de stat și 6000 de lei – cheltuieli de asistență juridică.

Prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a încasat, în mod solidar, din contul SRL „Prosalex-Prim” și al lui Ignat Proseniuc în beneficiul SRL „Aquatrade”: datoria restantă în mărime de 11953,46 de lei, penalitatea în mărime de 10758 de lei, datoria privind contravaloarea produsului în mărime de 4500 de lei, penalitatea redusă pentru nerestituirea utilajului în mărime de 1000 de lei, datoria restantă privind contravaloarea buteliilor în mărime de 860 de lei, cheltuielile de judecată privind taxa de stat în mărime de 872,13 lei, proporțional acțiunii admise, precum și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6000 de lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Ignat Proseniuc, reprezentat de avocatul Valentina Hriplivaia, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia și menținut hotărârea din 09 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanțelor ierarhic inferioare este întemeiată și legală, din următoarele motive.

Conform art. 512 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 514 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Iar, art. 572 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) prevede că, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Potrivit art. 753 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în

proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

În conformitate cu art. 859 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), prin contract de comodat o parte (comodant) dă cu titlu gratuit un bun în folosință celeilalte părți (comodatar), iar aceasta se obligă să restituie bunul la expirarea termenului pentru care i-a fost dat.

Din materialele cauzei se constată cu certitudine că SRL „Aquatrade” și-a onorat obligațiile rezultate din contractul de vânzare-cumpărare nr. C-M-313/16 încheiat la 17 martie 2016, însă, la dosar nu se regăsesc acte confirmative în vederea îndeplinirii obligațiilor de către SRL „Prosalex-Prim” și Proseniuc Ignat.

Potrivit facturilor prezentate de SRL „Aquatrade”, semnate de ambele părți cu aplicarea ștampilei întreprinderilor, rezultă că datoria SRL „Prosalex-Prim” constituie 11 953,46 lei (f.d. 30-77, volumul I).

Instanța de apel just a apreciat critic argumentul invocat de Proseniuc Ignat precum că contractul nu a fost semnat de către acesta, or, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 360,361 din 16 martie 2021, semnătura de la numele Proseniuc Ignat, plasată la rubrica director pe contractul de vânzare-cumpărare nr. C-M-313/16 din 17 martie 2016 încheiat între SRL „Aquatrade” și SRL „Prosalex-Prim”, probabil nu a fost executată de Proseniuc Ignat. Astfel, reieșind din faptul că concluzia raportului de expertiză nu indică cert dacă semnătura îi aparține directorului Proseniuc Ignat, acesta nu poate servi ca probă pertinentă la emiterea hotărârii conform prevederilor art.130 din Codul de procedură civilă.

Conform art. 1156 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), în cazul neexecutării obligației principale, fidejutorul și debitorul sunt obligați solidar în fața creditorului dacă în contract nu este prevăzut altfel.

În pct. 6.8 din contractul de comodat nr. 257-BA/15 din 09 septembrie 2015 s-a indicat că, în cazul neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către comodatar, garantul, în persoana administratorului, răspunde solidar cu comodatarul pentru îndeplinirea obligațiilor contractuale.

La fel, potrivit pct. 5.5 din contractul de vânzare-cumpărare nr. C-M313/16 din 17 martie 2016, în caz de neexecutare a obligațiilor contractuale de către cumpărător, fidejutorul în persoana administratorului, va răspunde solidar cu cumpărătorul pentru executarea obligațiilor născute din acest contract.

Potrivit datelor din Registrul de stat al persoanelor juridice, Proseniuc Ignat este administratorul SRL „Prosalex-Prim” (f.d. 18 volumul I).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că este întemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind încasarea solidară a datoriei în mărimea stabilită de 11953,46 lei și din contul fidejutorului Proseniuc Ignat.

Potrivit art. 602 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor

pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă.

Art. 624 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) stipulează că, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

În temeiul normelor citate și al pct. 5.2 din contractul nr. CM-313/16 din 17 martie 2016, potrivit căruia cumpărătorul plătește vânzătorului o penalitate în mărime de 0,5 % din suma neachitată în termen pentru fiecare zi de întârziere, SRL „Prosalex-Prim” și Proseniuc Ignat sunt obligați să achite suma de 10758 de lei cu titlu de penalitate, pentru 180 de zile de întârziere a plății costului mărfii primite.

De asemenea, instanța de recurs consideră întemeiată încasarea contravalorii produsului în mărime de 4500 de lei, în temeiul contractului de comodat nr. 257-BA/15 din 09 septembrie 2015 și a actului de predare-primire nr. K-0000502 din aceeași dată, prin care a fost transmis în folosință culerul de apă de model WBF-1000LA Blue, cu valoarea determinată în sumă de 4 500 lei (f.d. 12, volumul I).

Conform pct. 6.5 al contractului de comodat nr. 257BA/15 din 09 septembrie 2015, pentru refuzul sau întârzierea restituirii utilajului, comodatarul va achita o penalitate în mărime de 20% din valoarea utilajului, pentru fiecare zi de întârziere.

SRL „Aquatrade” a solicitat încasarea din contul SRL „Prosalex Prim” și al lui Proseniuc Ignat a penalității în mărime de 4500 de lei pentru 5 zile, instanța de fond, aplicând prevederile art. 630 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), a considerat că suma solicitată este exagerată și a ajuns la concluzia de a încasa doar suma de 1000 de lei cu titlu de penalitate. SRL „Aquatrade” nu a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, fiind de acord cu încasarea penalității în sumă redusă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că este întemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare cu privire la încasarea penalității în temeiul contractului de comodat nr. 257BA/15 din 09 septembrie 2015, întrucât părțile au stipulat expres în pct. 6.5 că pentru refuz sau întârziere de restituire a utilajului, comodatarul va achita o penalitate, în speță fiind stabilit cert nerestituirea culerului de către SRL „Prosalex Prim”.

La fel, este întemeiată și soluția instanțelor de judecată cu privire la încasarea costurilor buteliilor de 19 litri, puse la dispoziția SRL „Prosalex Prim” în mărimea solicitată de 860 de lei, or, potrivit facturilor seria HB nr. 2276027 din 16 martie 2015 în sumă de 200 de lei, seria WI nr. 6287075 din 09 septembrie 2015 în sumă de 330 de lei, seria WI nr. 7643732 din 28 ianuarie 2016 în sumă de 330 de lei, au fost transmise SRL „Prosalex Prim” buteliile indicate fără ca acestea să fie restituite proprietarului (f.d.78-80, volumul I).

În circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că acțiunea depusă de SRL „Aquatrade” este întemeiată parțial, prin hotărârea primei instanțe, menținută de instanța de apel, corect fiind dispusă încasarea, în mod solidar, din contul SRL „Prosalex-Prim” și al lui Ignat

Proseniuc în beneficiul SRL „Aquatrade” a datoriei restante în mărime de 11953,46 de lei, penalității în mărime de 10758 de lei, contravalorii produsului în mărime de 4500 de lei, penalității reduse pentru nerestituirea utilajului în mărime de 1000 de lei și a contravalorii buteliilor în mărime de 860 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 872,13 lei, proporțional acțiunii admise și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6000 de lei, care sunt reale, necesare și rezonabile în raport cu complexitatea și circumstanțele cauzei.

Totodată, instanța de recurs nu poate reține argumentul recurentului precum că, cauza civilă a fost examinată de către prima instanță în lipsa acestuia și a reprezentantului său, fără a fi înștiințat legal, or, în conformitate cu art. 100 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în cazul amânării judecării cauzei, nu este necesară citarea participanților la proces prezenți la ședință. Participanții la proces care au fost citați și nu au participat la ședința de judecată la care a fost amânată judecarea cauzei vor putea invoca lipsa citării ulterioare numai în cazul în care vor demonstra că au fost în imposibilitatea de a cunoaște data judecării cauzei. Proseniuc Ignat și avocatul Valentina Hriplivaia nu au demonstrat că au fost în imposibilitate de a cunoaște data judecării cauzei, iar, în conformitate cu art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

La fel, nu poate fi reținut nici argumentul recurentului precum că a fost lipsit de dreptul de a invoca tardivitatea acțiunii înaintate împotriva sa, deoarece, deși a susținut că doar în prima instanță i-a fost îngădit dreptul de a participa la judecarea cauzei, totuși, în instanța de apel Proseniuc Ignat nu a invocat omiterea termenului de prescripție la depunerea acțiunii, aceasta fiind invocată abia în cererea de recurs.

Verificând argumentul cu privire la tardivitatea acțiunii, instanța de recurs îl constată neîntemeiat, or, în cazul contractului de comodat nr. CM-257BA/15 din 09 septembrie 2015, dreptul la acțiune a apărut la 09 septembrie 2017 - termenul de utilizare a bunului stabilit în pct. 2.1 al contractului, iar, în cazul contractului de vânzare cumpărare nr. C-M-313/16 din 17 martie 2016, dreptul la acțiune a început să curgă de la 21 octombrie 2016, când SRL „Prosalex-Prim” a încetat să mai achite costul mărfii primite conform facturilor fiscale. Prin urmare, SRL „Aquatrade” a depus acțiunea concretizată împotriva lui Proseniuc Ignat la 27 iunie 2019 în termenul de 3 ani stabilit de lege.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul, cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Ignat Proseniuc, reprezentat de avocatul Valentina

Hriplivaia.

Se menține decizia din 28 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 09 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Aquatrade” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Prosalex-Prim” și Ignat Proseniuc cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic